

Завдання з вивчення рівня сформованості читацької грамотності учнів 7 класу

Розробник – Лобенко Наталія Миколаївна, методист лабораторії-центру ЗНО та моніторингу якості освіти КНЗ «Черкаський ОІПОПП ЧОР»

Уважно прочитайте наведені тексти й виконайте завдання 1–13 до них. Завдання 1–12 мають по п'ять варіантів відповіді, з яких один або декілька правильних. Виберіть правильні, на ваш погляд, варіанти відповіді. На завдання 13 потрібно надати коротку відповідь.

Текст А **Що таке нонфікшн?**

Нонфікшн – література, сюжети якої засновані на реальних фактах. У перекладі з англійської “non fiction” означає “не вигадка”, тож головною умовою цього жанру є достовірність.

Відмінність дитячого нонфікшну від шкільного підручника полягає у подачі інформації: тексти, як правило, прості, доступні та інтригують, а малюнки – сучасні та яскраві. Аби оповідання не виглядало сухою статтею з вікіпедії, реальні факти у нонфікшні “оживляють” художнім вимислом: наповнюють розповідь емоційними переживаннями героїв, вимальовують цікаві сюжетні повороти, додають гумор і розкривають усім відомі факти з нового несподіваного боку.

Наділяючи персонажів живими емоціями, я хочу, аби кожна дитина розуміла: усі відомі люди також колись були дітьми. І всі вони переживали (а деякі переживають і досі) нормальні живі емоції: радість, щастя, печаль, біль і розчарування.

Хлопці й дівчата, які закарбувалися в пам'яті людства своїми неймовірними досягненнями, насправді такі ж люди, як і всі ми. І якщо їм вдалося перетворити власні мрії на реальність, то й дитині, яка читає мою книжку, це також під силу – варто їй лише цього захотіти та докласти зусиль.

Тоді як художня література розвиває дитячу уяву та подекуди вчить вірити в дива, головним завданням нонфікшну є максимально доступно й достовірно показати дитині реальність, що її оточує. Якісний нонфікшн може простими словами пояснити дитині абстрактну математику, складну хімію і заплутану історію.

Маша Сердюк, дитяча письменниця

Текст Б

Чому в Україні нонфікшн поступово витісняє художню літературу?

Дедалі частіше український читач віддає перевагу книжкам нонфікшн, а не художній літературі. Видавці це відчують, і крива асортименту починає поступово зміщуватися в бік нонфікшн.

Ви можете не погодитися і сказати, що популярнішими й досі є художні твори. Дійсно, у світі художньої літератури ключове місце належить імені письменника на обкладинці: що більш рейтинговим є автор, то більше його куплять. У сфері нонфікшн ситуація інша – тут провідну роль відіграє тема й авторитетність джерел інформації, і лише потім звертають увагу на ім'я автора. Саме тому зацікавити читача та продати йому нонфікшн легше. Часто не треба навіть читати анотацію – усе на

поверхні. Провідну роль тут відіграє яскравий, знайомий та мотиваційний заголовок. Доказом дедалі більшої популярності нонфікшн не лише в Україні, а й у світі є ТОП найбільш продаваних книжок на Amazon. На сьогодні більшість із сотні видань – нонфікшн.

Читаць дедалі частіше шукає в літературі користь та знання, а художня література пропонує відпочити у світі письменницьких фантазій. Але це прагнення можуть задовольнити різноманітні TV-шоу, кіно, інтерактивні розваги. Простір художньої літератури займають серіали. Світ вигадки, який приносить читачу задоволення, стає більш яскравим і насиченим у серіалах Netflix тощо. До того ж глядач радше віддасть перевагу перегляду годинного серіалу, ніж прочитанню роману на 100 тисяч слів. Не варто забувати, що сьогодні значну частину вільного часу з'їдають соціальні мережі – Facebook, Instagram і Twitter. Читання передусім розглядають як засіб отримання нової корисної інформації і покращення власних навичок, а це прерогатива саме нонфікшн. До речі, книжки нонфікшн ще й менші за обсягом – в середньому це 35 тисяч слів, кожне з яких містить корисну інформацію.

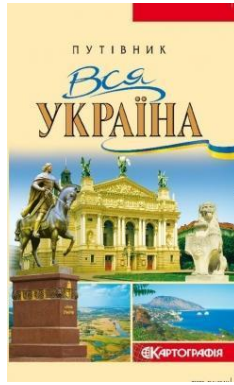
І наостанок ще один залізний аргумент на користь нонфікшн. Востаннє першість художній літературі на світовому ринку належала 2013 року. Відтоді у світі, а відтак і в Україні, спостерігають стрімке зростання продажів нонфікшн. За даними платформи Penguin Random House, 2017 року частка прибутків від продажу нонфікшн по всьому світу склала 6,18 млрд доларів, тоді як прибутки від продажу художньої літератури склали 4,3 млрд доларів. І цей розрив з кожним роком зростає.

Відчуваючи такий розрив, автори художньої літератури дедалі частіше звертаються до правдивих історій і на їх основі будують свій сюжет. Тож говорити про тотальну перемогу нонфікшн не варто, радше обидва жанри під тиском читацьких інтересів і надалі будуть трансформуватися. Проте незмінними у нонфікшн залишатимуться фактологічна база і реальність подій.

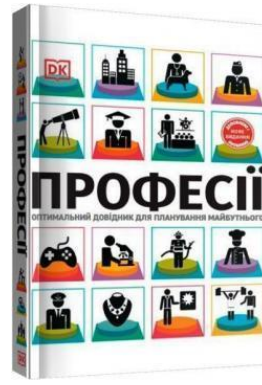
Тимур Курганов

1. Усі жанри є прикладами нонфікшну, **ОКРІМ**

Г

Д

2. Укажіть особливість, яка **не** притаманна творам нонфікшн.

- А Наявність гумору
- Б Використання «яскравої» лексики
- В Перспектива здобуття читачем нового вміння
- Г Відсутність інтриги
- Д Використання цікавих ілюстрацій

3. Ключовими до *тексту А* є всі слова в рядку

- А нонфікшн, відмінність, дитина, художня література
- Б достовірність, шкільний підручний, уява, реальність
- В дитина, художня література, емоції, хімія
- Г факти, стаття, нонфікшн, емоції
- Д інформація, оживляють, переживання, доступно

4. Укажіть аргумент на користь нонфікшну, про який не згадується в *тексті Б*.

- А Твори нонфікшну мають цікавий та мотиваційний заголовок.
- Б Як правило, художні твори більші за обсягом, ніж нонфікшн.
- В Автори нонфікшну наділяють персонажів різними емоціями.
- Г Українські видавництва дедалі більше видають нехудожню літературу.
- Д У нонфікшні важлива назва книги, а не її автор.

5. Читання художніх творів має переваги. Укажи їх.

- А Розвиває творчу уяву
- Б Покращує власні навички.
- В Вчить вірити в диво.
- Г Дає можливість поринути у світ письменницьких фантазій.
- Д Як правило, твір невеликий за обсягом.

6. Укажи всі можливі синоніми до слова «нонфікшн».

- А Бувальщина
- Б Документалістика
- В Видумка
- Г Небувальщина
- Д Дійснотвір

7. Розташуй речення так, щоб утворився план до *тексту Б*.

- А Художні книги більше купують через ім'я автора, а нонфікшн – через вдалу назву книги.
- Б Частка прибутків від продажу художньої літератури поступово знижується.
- В Читаючи саме нонфікшн людина дізнається корисну інформацію й покращує власні навички.
- Г Кількість читачів нонфікшну поступово збільшується.
- Д Автори художньої літератури і нонфікшн враховують інтереси читачів та удосконалюють жанри.

Відповідь запиши великими літерами через кому без пропусків.

8. Укажи основну думку *тексту А*.

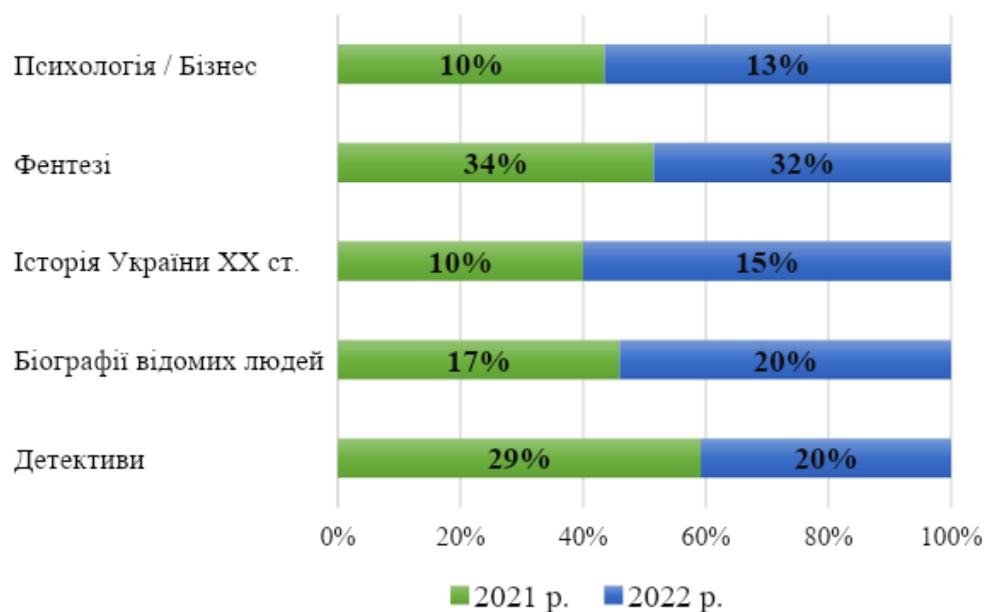
- А Тільки в нонфікшні персонажі наділені живими емоціями.
- Б У дитячому нонфікшні тексти подано по-сучасному, цікаво, доступно, із гумором та емоціями.
- В Художня література сприяє розвитку особливості.
- Г Дитині, яка читає книжку, усе під силу.
- Д За допомогою будь-яких книжок дитині можна легко пояснити певну тему.

9. Укажи речення із *тексту Б*, у яких наведено факти, а не висловлено міркування.

- А Доказом дедалі більшої популярності нонфікшн не лише в Україні, а й у світі є ТОП найбільш продаваних книжок на Amazon.
- Б До того ж глядач радше віддасть перевагу перегляду годинного серіалу, ніж прочитанню роману на 100 тисяч слів.
- В Востаннє першість художній літературі на світовому ринку належала 2013 року.
- Г За даними платформи Penguin Random House, 2017 року частка прибутків від продажу нонфікшн по всьому світу склала 6,18 млрд доларів...

10. Розглянь наведену інфографіку.

**Кількість проданих книг (у %) у видавництві «Крамниця для читачів»
за 2021-2022 роки**

Який висновок можна зробити, переглянувши діаграму?

- А Відсоток продажу художніх книг збільшився.
- Б Читачі стали більше купувати нонфікшн.
- В Продаж художніх творів залишається на рівні 2021 року.
- Г Продажі нонфікшну зменшилися в порівнянні з 2021 роком.
- Д Уподобання читачів протягом 2021-2022 не змінилися.

11. Укажи за назвою жанр кожної книги.

Назва твору	Жанр
1 «Ван Гог. Жага до життя»	А Путівник
2 «Міста, у які ти поїдеш»	Б Детектив
3 «Цілющі рослини України»	В Біографії
4 «Собака Баскервілів»	Г Енциклопедія
5 «Мистецтво говорити»	Д Фантастика
	Е Психологія

12. Продовж речення: «Два тексти...»

- А розповідають про особливості та переваги нонфікшн.
- Б наголошують на популярності дитячого нонфікшну.
- В спростовують вплив художньої літератури на читача.
- Г порушують проблему надмірного використання соціальних мереж.
- Д розповідають про відмінність нонфікшну і шкільних підручників.

13. Прочитай виділене курсивом речення в *тексті А*. Наведи 3 приклади відомих осіб (хлопців чи дівчат), яких знає увесь світ.

Відповіді до тесту

№ з/п	Відповіді
1	В

2	Г
3	А
4	В
5	А, В, Г
6	А, Б, Д
7	Г, А, В, Б, Д
8	Б
9	А, В, Г
10	Б
11	1 – В 2 – А 3 – Г 4 – Б 5 – Е
12	А
13	<i>Приклади:</i> Ілон Маск, Неймар, Стів Джобс Мати Тереза ...